

втора част - дневник с първо вписване от 17 февруари 1862 г.

Въпреки, че във "Фамилиарната история" има много лични моменти, описани с характерната за този тип извори интимна откровеност, тя съдържа и интересни данни за процесите, които протичат в българското възрожденско общество от началото - до 70-те години на XIX век - един от най-бурните и най-български периоди в нашата история. Прочитът на този непознат за науката текст, от гледна точка на интересувашата ни проблематика - миграционните процеси през Възраждането, дава сведения за голямата изселническа вълна от Русе, предизвикана от Руско-турската война 1806-1812 г. и за живота на българската емиграция в Цариград през периода 1845-1862 г., част от която е и самият К.Маринович.

Бойните действия на поредната руско-турска война достигат до Русе през лятото на 1810 г., когато след ожесточени сражения и масиран артилерийски обстрел, градът е предаден на руските войски, командвани от ген. Каменски. След десетмесечна окупация, отстъпващите по стратегически съображения руски части по заповед на ген. Кутузов разрушават напълно военните укрепления и подпалват града. Стотици български домакинства, страхувайки се от репресии, минават Дунав заедно с авторитетния си духовен водач Червенския епископ Неофит, който отново твърдо стои до своето духовно паство. Сред търсещите спасение в бягството е и бащата на К.Маринович, младият, но вече със сериозна заявка за първенство в еснафа, абаджия Марин Димитров. За този съдбовен за русенци момент Маринович разказва: "Във войната, когато рухчуклиите са избягали и принесли у Влашко, баща ми се връща за последен път у Руси, за да земи още нещо си, и докато се върни на край Дунава, русите развалили моста, па той остава отсам и го улавят турците, та без малко да го заколят, защото го гледали като роб, но пак се смилили и го оставили жив, като прибрал един паша за сеизин."²

Повечето от русенските изселници нямат намерение да се разделят завинаги с родните си места и съвсем преднамерено не се отдалечават от бреговете на Дунав. Установяват се временно в селищата, разположени между Гюргево и Букурещ, където изчакват удобния момент, за да се завърнат отново по домовете си. За част от бежанците сключването на мирния договор е достатъчна гаранция за сигурност и те поемат обратния път към своя град. Сред тях е и семейството на дългогодишния съдружник и близък приятел на абаджи Марин, хаджи Петко, който веднага след завръщането си се заинтересова от съдбата на своя другар. Научавайки за нерадостната му участ, хаджи Петко използва личния си авторитет и материални възможности и успява да го освободи, след което двамата подновяват съвместната си дейност във възстановяващия се от пожарите на войната град.³

Друга, немалка част от бежанците, се отнасят с подозрение, както към клаузите на мирния договор, така и към многобройните, пълни с обещания султански заповеди, разпращани по цялата влашка земя. За тях, понесли ужасите на дългогодишните борби за власт, от последните десетилетия на XVIII в. и на поредната унищожителна война, връщането назад е рисковано, неприемливо и те остават в новите си поселения, като всеки един има и своите дълбоко лични основания за направения